

STOCKHOLMS WEKOBLAD.

LÖRDAGEN DEN 4 JANUARII 1766.

Lärda Saker, och Rön.

L Ä K A R E N.

Skål, med och emot omåttelighet
och Drickenskap.

Diogenes sade: at de samma woro oförenstiga ännu än Kreatur, som, då de förstode, intet drucko af den närmaste brunnen, utan stillade sin törst uti win. Jag tager ingen del i hans bannor; Men så mycket wet jag, at Darius, då han war på sin bedröfweliga flykt för Alexander, drack grumligt och orent watten och försäkrade de kringstående, at han aldrig i sin lifstid druckit med mera smäl och förnöjelse. Lärsten är det, som gör den enfaldigaste drikt til et nectar, och hungern krodde den eljest slataste maten, til den wälsmakeligaste. Den Socraticke Konungen Dionysius, föragtade Lacedaemonernes swarta blod-sårpor, af hvilka dessa med största nöje äto sig måtta, emedan hungern nödgade dem til bords, hwilket ej skedde med Konungen. Hunger och törst, säger gemene man, äro de bästa Kokkar, och dessa båda begärelser äro de driffiädrar, hvilka hetswa Naturen i rättat, för at reta och til omsorg för wårt wid magt hållande.

Om hunger intet gjorde ondt, skulle de mästa menniskor törsta och smälta ihjäl af efterlätenhet. Menniskan är wan at handla efter sina känslor och passioner, och hon förgäter sina nödwändigaste plikter, om intet dessa och flera dylika driffiädrar tvinga henne til deras i ägt tagande.

Det Naturen i den bästa wälmening skänkt oss, äfwen hungern och törsten, som

allenast är en tvingande erhindran at få, så på wårt wid magt hållande, hafwa wi, efter wårt hjertas egna wart, förwandlat i twenne laster, som oundwilteligen besfordra wår undergång; Wi skilja oss härigenom i från de mästa Djuren, hvilka i sit uppehälles njutande ganska sällan öfwerstrida måtteligheten, och derföre äfwen hafwa den fördelen, at de med mindre beswärtighet ganska oftare ernå deras lifstids naturliga mål, än wi. Menniskorna deremot hafwa gjordt åtaendet och drickandet til en wäldust, hwart yttinnan de icke allenast begå widlöftigheter, utan hwaruti de äfwen aldeles söta en ära. Jag har i några mina blad beskrifwit denna wäldustens fara för hälsan, och jag hade trodt at det skulle gjöra så mycket större intryck hos mina Läsare, in såfrare alla de bevis varit, hvilka jag anfördt, för at wisa drinkare och frälsare måttelighetens och nykterhetens fördelar. Ide desto mindre måste jag med minnors icke, at några förhåddade swäljare och frätbular låsa mig utan uppbyggelse, och at de icke allenast wilja anföra andra bevis emot mig, utan det som wårre är, snarare öta sina widlöftigheter. Jag har nu på en tid fått ättillige bref af detta slaget, och det skulle se ut, som wore jag ej wis på min sak, om jag intet anförd de dem, emedan de innehålla skäl emot måtteligheten och nykterheten, som åtminstone äro sannolika. Jag har det förtroendet til dem af mina Läsare, som äro måtteliga, at de intet igenom dessa lösa grunder och eländiga inwändningar låta irra sig. De behöfwa allenast altid komma ihog på hwad sätt Alexander Magnus slutade sina dagar, för at öfwertrygas det frojande och drickande

Jacob M...

förer den genaste vägen till döden och för-
 härsvet. Alexander kunde utlömma 20 båg-
 gare som woro gansta stora, innan han
 wardt drucken. Han hade således den för-
 del, i hvilken drinkarena sätta så mycket för-
 tröstan, at han wäl drack mycket, men alt-
 så kunde tåla mycket. Jag har redan wi-
 sat orimeligheten af et sådant föregifwande,
 och Alexanders exempel bewisar detta i syn-
 nerhet. Macedoniern Proteas war då
 för tiden den största och måst namnkunnige
 drinkare som sants. Alexander drack den-
 na Hjelten till med sin Herculs bågare,
 hvilken war så tung, at två man måste bär-
 ra honom, och som innehöllt ungefärligen
 16 skålp. wätwaror. Denna bågaren utlöm-
 de Alexander. Men fort derpå föll han om-
 kall, dånade, och med denna dånning bör-
 jades den sjukdom i hvilken han sedan dog.

Plutarchus nekår wäl denna omständigheten
 om Alexanders död. Men han tillfår dock,
 at Alexander den samma dagen som han
 fick sin sista sjukdom, druckit ständigt. Hu-
 ru lätteligen hade icke Hjelten tunnast se sig
 öde förut, om han allenast kommit ihog det
 han sielf sedt, då Philosophen Galanus be-
 grofs, som förbrände sig sielf för hans ögon.
 Alexander hade wid detta begravnings gå-
 stabudet anställt en wad drijning, hwarwid
 den segrande hade at förwänta tre åtskilliga
 belöningar. Af dessa wad supare bleswo 35
 döda på stället, och 6 andre dogo straxt der-
 efter. Promachus sielf, som blef Seger-
 winnare i denna kampen, och uttömt et kå-
 rill med 32 skålp. win, dog på tredje dagen
 efter denna segern. Sannerligen, sådana fölg-
 der böra beledsaga en så nedrig seger.
 (Fortsättning härnäst.)

Så den af C. G. J. glorde och redan för mer än halftunnat år sedan uti wederböran-
 de Consistorio til Censur aflemnade öfversättning från Engelskan af Doct. P. Dod-
 dridges *Vol*, kallad: Den sanna Gudsstrugans början och framteq, &c. och hvilken
 upplägges uti Kongl. Tryckeriet efter Hr. Doctorens och Biskopens Serenii föransaltande
 samt under des insende, emottages ännu pränumeracion à 15 Dal. Rint til nästkomman-
 de Januarii Månads slut. Och som man nopligen af de allmänna Tidningar sedt, at
 jemwål någon annan öfversatt denne *Vol* och på denne sin öfversättning utwärlat sig
 Privilegium emot eftertryckning, samt lofwat sälja sin utgåga för långt lindrigare pris;
 Alltså och på det Pränumeranterne eller någon annan Köpare af C. G. J. öfversättning
 ej heller i denna delen något må salna, bör man afwen härmedelst försäkra det allmänna,
 at til samma pris som ofwanberörde senare öfversättare säljer sina Exemplar af denne
Vol fullständigt öfversatt, skola och de Exemplar som uti Kongl. Tryckeriet tryckas blif-
 wa lemnade: skolande af pränumeracion til hwar och en återgifwas hwad deröfwer erlagt
 blifwit: Och hafwa således alla härwid den förmon, at, utan öfning i kostnad, så af
 en så wacker *Vol* wid köpandet wälja den öfversättning som finnes lydligast wara träffad.

Meteorologiske Observationer.

Dec:	Kl. 8. f. m.				Kl. 2. e. w.				Kl. 9. e. m.			
	Bar.	Therm.	Wind.	väd.	Bar.	Therm.	Wind.	väd.	Bar.	Therm.	Wind.	väd.
28	25:92	5.u. N.	2	multit.	25:95	5.u. N.	-	multit.	26:0	5.u.	-	multit.
29	26:27	4. N.	1	multit.	26:4	8.u. W.	7	multit.	26:5	8.u.	-	multit.
30	26:5	6.u. N.	-	multit.	26:6	3.u. N.	1	multit.	26:5	2.u.	-	multit.
31	26:0	5.u. NW.	-	klart.	25:96	4.u. NW.	-	klart.	25:90	5.u.	-	klart.
1	25:81	4.u. NW.	-	klart.	25:83	5.u. W.	-	klart.	25:84	4.u.	-	klart.
2	25:86	7.u. N.	-	klart.	25:89	6.u. N.	-	klart.	25:90	10.u.	-	klart.
3	25:95	12.u. N.	-	multit.	25:96	8.u. N.	-	multit.	25:96	10.u.	1	multit.

Sista qv. Den 4 kl. 10 f. 95

LÖRDAGEN DEN 11 JANUARI 1766.

Lärda Saker, och Rön.

L Ä K A R E N.

(Fortsättning om)

Skål, med och emot omåttelighet
och Drickenskap. 2:ne Bref
til Läkaren.

Som jag redan handlat om fölleris
ets och omåttelighetens påföljder,
så vill jag för at undvika et o-
nödigt uprepande af hwad förut
är sagt, bedja mina Läsare, at sedan de ge-
nomläst de bägge följande breffven, ännu
ärhinder sig de förra bladen, som omröra
detta ämnet, emedan jag menar, at uti dem
allt det finnes, som nödigt är, til förwagan-
de af dessa lasters beröm.

Min Herre.

När är den tiden at wi wäl förtära alla
dagar. Nu får man först nytt lif.
Min hära Herr Läkare! Nu är det rätt en-
ligt at sitta wid bordet! Wi önska så män-
gen gång at I wore hos oss och äto med,
på det wi kunde hafwa det nöj:et at se Eder
wedertägga Eder sielf. Wårde Wån! I ä-
ren mycket för måttelighet! I skrifweu der-
om, liksom döb och lif derupå ankomme
at äta och dricka sig mått. Om Edra re-
glor skulle vara sanne, så måste wi alla wa-
ra så Kapade som den Chinesiska Geten Tang,
som hwilken Kavarett i sin beskrifning om
China berättar, at den har öron och näsa,
men ingen mund, och lefwer blott af luf-

ten. Säger! hwarföre misfunnen I of ma-
ten? Wi gå dock på långt när intet så wi-
da i wårt förtärande, som de tre Apicii i
Rom, hwilka äto helt annorlunda. I lä-
ren weta at den ena af dem bortlösat half-
tredje million bara i åtande, och derigenom
satt sig i sådan skuld, at han warde nödsak-
ad undersöka tillståndet af sin förmägo. Men
huru förfräckt wardt han intet, då han såg
sig allenast hafwa två gånger hundrade fem-
tjo Tusende pund öfriga? Hwad wille han
gjöra? Han såg wäl, at han wld sådan
fattigdom snart skulle swälta ihjäl, och eme-
dan hunger gör ondt, så förgaf han sig u-
taf förtwiflan med gift. Detta talar jag
lestwa för wäl Min Herre! och om wi gjor-
de på det sättet, då kunde til äfventyrs E-
dra lefnadsreglor passa för oss. Men nu stul-
le den wara ganska swärmodig utaf sig, som
wille hålla wårt mpekna oreljotts åtande för
farligt, om wi också skulle hafwa 10 andra
rätter til, och äto på det sättet alla dagar,
så lærer dock åtminstone böden intet stort föl-
ja derpå, som I förkunnen oss, och hwad
är det mer, at man ibland något öfwerla-
star magen? De gamla Philosopherna haf-
wa ju påstådt at en liten widblstighet i lef-
nadsordningen då och då, wore hälsofam, och
ärfarenheten lærer, at man kan tåla en o-
hörd mpekhet af mat utan skada för häl-
san, om man allenast har mage dertil. I
hafwen sielf för detta anfördt et exempel om
en omåttelig pojke i England, och jag kan
ännu anfordra et dolift. Reinhold von Leau,
ne en Biskop i Bourges och sedan i Sens,
måste om nätterna sedan han sakwit 4 tim-
mar, nemligen en timma ester midnatten,

upplå at äta. Sedan lade han sig åter at sofwa till kl. 4 om morgonen, då han åt för andra gången. Klockan 8 åt han frukost, och sedan åt han om middagen på det sättet, som skulle han ingen ting hafwa ätit förut. 4 timmar efter middagsmåltiden åt han sin aftonward. Härpå följde den wänliga aftonmåltiden, och sluteligen förtårde han ännu wid sänggåendet en rätt. I kunnena lätt se, at hans måltider intet måtte hafwa varit små, då han om wintern satt en hel timma til bords, och om sommaren fem fjärdelar. Jag wille wäl låsa Edert om dömmen om denna mannen, innan I wiste, huru han wid så mycket mat berant sig. Förmodeligen skulle I tildömma honom en aldeles fördärwad mage, en ofskickelighet til alla kropp och sinnes skolor, och, Gud wet, hwad intet för swära sjukdommar. Men, nej, han war en ganska munter och arbetsam man. Hans hufwud war alltid redigt. Han kunde studera och smälta maten på en gång och han war så sällan sjuk, som hade han lefwat på det aldrämättelgaste. Han måste allenast undwika all slags kroppsrörelse, til och med gående, på det han intet skulle ännu mera reta sin hunger, och all hwad han gjorde, för at wara frisk, bestod deruti at han som ofrast intog et laxativ. Hwad sägen I Herr Läkare? kunde det intet wara godt för oss också? Wi hafwa ju ingen brist på Rhubarber. Hwad mig beträffar, så har jag intet den minsta frugtan för Gåstabad. Jag önskar håldre, då jag är på något ställe til gäst buden, at ända Trollkarlen Michael Scott wore med af sällskapet, hwilken som ofrast anstälde Gåstabad, utan at anrätta dertill det ringaste, men sedan, när gästerna woro samlade, beswor andarna at straxt skaffa mat. Hwad för wällust måtte icke det hafwa varit, då den klåra wården började nödga sina gäster at äta, sägandes: Aten, mina wänner! Den-

na rätten är från Konungens kök i Frankrifet. Denna kommer ur Konungens kök i England. Denna från Spanien! o. s. w. Minnen wäntas på mig, då jag tänker derpå! Jag kan med rätta säga om mig: At jag aldrig åter mig mått. Jag är alltid hungrig, o. h. ändå är min mage alltid full, och likwäl åter jag aldrig för mycket! Men hwad är ordsaken dertill? Jag dricker tillika wäl derwid. Jag wet nogsam, at Plater härledde sin höga ålder derutaf at han aldrig före druckit, än sedan har först ätit sig mått. Men, tron mig, minsta delen af det gamla folket wera selfwa hwaraf de blifwit gamla. Jag finner mig rätt wäl af drickandet wid maten, och fastän I afwen tadlen det myckna drickandet, så kan jag ändå omöjeligen tåla se glaslet så tomt för mig. Jag hafwer Plater Bonlus exempel på min sida. Han förjade så mycket, at hon intet allenast måste dricka med alla sällskaper om dagen, utan och om natten. Et medelmätigt glas kunde ej stilla hans törst, utan den retades derutaf mera. Dertfore måste hans wänner alltid ursota för honom det största glaslet, och ändå seck han intet något, som war stort nog. Man måste fördenksfull låta göra för honom et ånit glas, hwilket war så stort, at det med bada händerna måtte uphöftas. Denna lärstiga Plater befant sig fullkomneligen wäl, och hade den bästa hälsa. Hwad hafwen I således derutaf Mia Herre, at I willen inbilla oss, det man ej utan at skoda hälsan kan fråga och suppa? I lären wäl säga at de af mig anförde exempel angå allenast sådant folk, hos hwilka hunger och törst blifwit en sjukdom. Men då mått jag fræra at jag aldrig åstundade blifwa curerad från et så angenämt ondt.

Salomon Läckergom.

(Fortsättning härnäst.)

STOCKHOLMS WEKOBLAD.

LÖRDAGEN DEN 18 JANUARI 1766.

Lärda Saker, och Rön.

L Ä K A R E N.

(Forsättning om)

Skäl, med och emot omättelighet
och Drickenskap. 2:ne Brev
till Läkaren.

Min Herre.

afsvan uti åtskilliga af Edra æt-
predikata reglor om måttelighet i ä-
tande och drickande, som mycket
wål påhå sig för en Munk, en Lä-
kare och en Philosoph. Men, jag måste så-
ga Eder, at dessa tre stofflagen i allmänhet
hafwa det felat at de intet künna werlden.
Om I på det sättet willen fortfara, at gif-
wa så stränga lefnadsreglor, lærer man snart
uphöra at läsa Eder. Ty, hwad wi borde
gjöra, om wi lefde för hälsan och dygdens
skuld, det weta wi alla. Men emedan wi
måste lefwa, för at komma fort i werlden,
så måsten I gifwa oss andra reglor, som
kunna wärkställas. I början trodde jag det
om Eder. Men, det ser ut som I förgjäs-
tit Eder själf. I skrifwen uti et Edert sje-
le; // Hwar och en Människa, ifrån den fri-
// aße Konung, til den köpte trälen, har
// efter sitt stånd sina pligter, hwilka han
// måste i agt taga, fastän han derwid skul-
// le afwenþra både lif och hälsa o. s. w. //
Til dessa pligter, Min Herre, höra också ä-
tandet och drickandet. Emedan man bö-
wara sållkapslik så länge man är i werlden,
så måste man göra allt med, skulle man och

så snart derwid upoffra sig. Men efter I
ären så friskostlig med exempel på stor måtte-
lighet och nyckerhet så stolen I weta at jag
också kan anföra några, som äro på min si-
da. Triumbus Marcus Antonius, war wis-
serligen ingen slät man, och ända berättar
oss Plinius om honom, at han self skrifwit
en bok om sin egen drickenskap. Willen I
weta Philosopher, som warit af min me-
ning, så läsen hwad Athenæus berättar om
bägge Philosopherna Laepdes och Timon;
Dessa bägge Herrar woro två dagar mid et
gästabad, derest de drucko sig måldret fulla.
Den första dagen måste Laepdes drucken gå
bort, det samnata hände Timon dagen der-
på, och en sådan waduppinning war bland de
gamla Philosopherna intet sällsynt. I måsten
betänka, at det åtminstone gifwes så många
exempel emot, som för måtteligheten. Men
hwad Edra hotelser beträffar, at man deri
genom gör sig sul och eländig, och döer i
fortid, så måsten I weta at en man som tjänner
stora werlden, är wan at agta sit lif som
ingen ting. Ty bland alla drickare och stor-
ätare äro allenast några som fördärwa sig. De
måsta, åtminstone hälften af oss, blifwa af-
wen så wäl under sånn hälsa gamla, som
hälften af Edert partie. Fölgagteligen är
wärt hde härutinnan lifa. Sedan böra af-
wen våra Kamerater af andra hälften som
blifwa olyckeliga, betänka, at de dö i sin
kallelse, och hwem wille wäl i sin kallelse
frugta för döden? Kälna allenast efter, hu-
ru många tusende menniskor under sitt för-
kastae. Kriget bliwit ihjälknutne, eller krynms-
lingar. Huru många Princlar, Förstar,
Grefwar, Baronar, huru mycket kätt och

hederligt folk! Hwad äro wi ulla stackare wäl bättre, at wi sola hålla våra lif så dora? Hwad förbiader de förre at gå och låta skjuta sig döda eller lama? Ingen ting annat, än äran, at hafwa lämpat sig efter werldens lopp och bruk. Och älligger intet mindre at äta eller dricka of ihjäl. Wårt öde är alltid mildare, ty wi dö under våra nöjen, men de förre under det bedröfweliga aebetet at förbärfwa lif, armar och ben på sin nästa. Gjør ingen slutsats från Eder på annat folk. Jären en welsig lärde, som ej känner werlden. Gdreslå of hådanester reglor huru wi wid våra förtäringar kunna äta och dricka of friska, så willa wi gärna låsa Eder och åtloda hwad J sägen. Så gjør Officeroren i Krig. Om han hafwer någon swär och elat flus i armen, så hörer han gärna hwad Fältskären råder honom, låter bada, smörja, och kinka med sig, som wore han et ruttit ägg. När han da änteligen blifwit frisk igen, går han för Canonerna, och låter bortskjuta hela armen. Hwad är det mer? Armen är borta, och hade kulan borttagit hufwudet, hwad wore det mer? Hufwudet wore borta. Om J meddelen of reglor, huru wi wid våra wälluster sola stöta, präferbera och åter curera of, så ären J vår sara Fältshjäre. Det skall alt ske, som J åstuden. Dricka wi i jål of dagen derpå, hwad är det mer? så äro wi döda. Men om J sägen of, dricken intet? så åtloda wi

det lilla så mycket som Officeraren, om Fältskären wille säga honom: Gå intet fram för någon Canon! Jag är för ofrigit med all högagtning, o. s. w.

L. B. von Aldrignycker.

Jag skulle hafwa för mycket at swara på detta breswet, om jag wille anföra alt som deremot kan sägas. Jag tror wäl, at detta äro Swålgarens egänteliga morimer. Ty eliest wore det obegripeligit, hwarföre alla föreställningar emot denna lasten skaffade så liten frugt. Om döden för dem är af så ringa betydelse, så är det of andra så mycket skärare, och om det hos of är en swaghet, så är dock denna swagheten ingen last, som deras är. Och detta är ordsaken hwarföre man intet är mycket frekossig i meddelande af sådana medel, som underhålla denna lasten, eller gjöra honom ö nu angenämare och behagligare. Emedlertid besköller mig Hr. Aldrignycker med orätt at jag intet föreslår druckare och frågare några medel, at åter förhjälpa hälsan, efter skedd ofwerlastning. Älwen de bladen han själf anfördt äro fulla med sådana. Men de äro intet tillräckeliga. Ty wi hafwa intet annat medel, som är ofelbart, än måttelighet och nykterhet.

(Fortsättning härnäst.)

Meteorologiske Observationer.

Jan.	Kl. 8. f. w.			Kl. 2. e. w.			Kl. 9. e. m.		
	Bar.	Therm.	Vind. väd.	Bar.	Therm.	Vind. väd.	Bar.	Therm.	Vind. väd.
11	25:76	6.u. N.	1 mult.	25:71	6.u. W.	2 snöel.	25:66	5.u.	1 klarr.
12	25:75	9.u. N.	1 klarr.	25:75	8.u. N.	1 klarr.	25:75	12.u.	1 klarr.
13	25:55	6.u. W.	- klarr.	25:61	4.u. W.	- klarr.	25:63	3.u.	- mult.
14	25:47	1.ö. W.	1 mult.	25:42	3.ö. W.	1 klarr.	25:60	2.u.	1 mult.
15	25:63	3.u. W.	1 mult.	25:55	1.u. W.	1 mult.	25:54	1.u.	1 mult.
16	25:71	5.u. NW.	1 mult.	25:71	2.u. N.	- mult.	25:69	2.u.	1 mult.
17	25:59	2.u. NW.	1 mult.	25:46	2.ö. W.	- mult.	25:36	ö.	- mult.

Den 11 Nyåne kl. 3 f. w.

STOCKHOLMS WEKOBLAD.

LÖRDAGEN DEN 25 JANUARI 1766.

Lärda Saker, och Rön.

L Ä K A R E N .

(Fortsättning om)

Skål, med och emot omåttelighet
och Drickenskap. 2:ne Bref
til Läkaren.

Min Herre.

 Jag är en gift man. Der höf-
wen I intet weta om mig. Jag
har at klaga öfwer Eder, och är
jag med Eder Wessert Brumkatt
i et af Edra Stycken mycket illa tillfreds.
Min goda Herr Läkare, hafwen I wid des-
ta Styckets skrifwande aldeles intet kommit
ihog at det gifwes äfwen wida qwinnor,
hwilka på sika sätt och ännu mycket wärre
qwalla sina männer igenom sit underliga, ä-
gensinniga och murriska nysörwande, än den-
ne Brumkatt har plagat sin Hustru? Eller
äro ägensinniga nycker i Edra ögon allenast
en mansfolksstundom? Och kunde I intet se
förut at Eder ensidiga och partiska tablan
kunde gifwa anledning til mycket misbråk? Se-
dan detta fördömda bladet kom ut i werl-
den, upför sig min Hustru, så slått emot
mig, som utom den aldrig wärre man at
bemöta mig wänligen at jag icke kan uthärda
det längre. Huru lått kan icke enman göras
förtretelig och ledsen, då en Hustru på in-
tet sätt wisar sig fogelig, då hon intet äfwen
så willigt öfwerjer hans smagheter, och in-
tet sika så höfligt och försigtigt, och med så
flott wal på tid och lägenhet tablar och straf-

far, som han bemödar sig at göra. St
suari som hon nu igenom sitt sleta upföran-
de gjordt mig ond och förtretelig, börjar hon
alla ögnableck at tola om den såkunnoga
Brumkatten. Själftwo mitt tjänstefolk hän-
na mig redan under detta namnet, och jag
ser intet annat medel at kunna afsörjwa den-
na förtreteliga saken, än at I med första
uti et annat blad bewisen, at det wär gif-
wes Brumkattor (foemini generis.) I
kunnen göra detta mid så mycket större fog,
som en billig o:artiffhet förbruder Eder der-
til, och ingen ting nödwändigare är til ett
förnögt umgänge emellan ägta folk, än at
de wäxelwis bemöta hwarannan med hälel,
höagagning, höflighet och wänskay, och som
I intet skrifwen annat än saxning, då I
bewisen wärkeligheten af Brumkattor. Jag
frugtar emedleertid, at I intet gärna lären
willa göra fruntimren rågot för när, hållt
jog redan märkt så mycken partiffhet hos E-
der. Dersöre will jag göra Eder et för-
slag, hwilket I intet utan at begå orättwisa kun-
nen affsä. I weten at Poeten Simonides, som
lesde för langliga tider sedan, i en dikt
ansödrat det qwinliga släktets fölgagliga Cha-
racterer; och om I allenast willen tillåta
denna poeten tala, skall jag intet begjära af
Eder, at hållt föra pennan at beskriwa
Brumkattorna. Simonides har redan på
det tydligaste affskildrat dem. Här är hans
dikt, och om I intet inrycken den, så för-
tänk mig ej om jag håller Eder för en Frun-
timmerespilt.

„I begynnelsen skapade GUD den qwin-
liga själen af ätskilliga ämnen, som woro
skilda från Kroppens.

Det första slaget af skålar blef gjordt af sådana delar hvaraf et Swin består. Sådana qwinner äro osnygga i sina hus, och storäter för wid bordet. De äro Swinagtiga om kroppen, oswäliga i sin klädnad, och deras hus är intet stort bättre än en dynghög.

NB. Värk Hustru! Det kommer af Swinsdelarna.

Det andra slaget af qwinnsålar be-
fod af Råfsdelar. En sådan hustru är för-
ständig och eftertänksam, och begriper all
ganska wäl, det må wara godt eller ondt.
Hon kan således wara både dygdig och last-
full.

Uf Råfsken har du intet, Hustru!

Det tredje slaget består af Hundsdelar.
Sådana äro de hustrur, sem alltid tråta,
alltid äro sysslosatte och myrriske som hun-
dar, snubba allt folk de råka, och leswa i
et beständigt buller och larw.

Såhe! hustru! Rota bene!

Det fjärde slaget af qwinnsålar är
gjordt af jord. De leswa länge, tillbringa
sin tid i okunnighet och lättja, och äro al-
drig oftare muntra, än då de äta.
Hustru! Kom ihog detta.

(Slutet härnäst.)

Meteorologiske Observationer.

Jaa.	Kl. 7. f. m.			Kl. 2. e. m.			Kl. 9. e. m.		
	Bar.	Therm.	wind. wäd.	Bar.	Therm.	wind. wäd.	Bar.	Therm.	wind. wäd.
18	25:40	1. u.	Ö. - mult.	25:44	0.	Ö. 2 snögl.	25:64	4. u.	2 ström.
19	25:71	12. u.	Ö. 1 klart.	25:64	9. u.	Ö. 2 mult.	25:47	2. u.	2 mult.
20	25:50	2. u.	W. - klart.	25:50	1. ö.	W. - mult.	25:50	1. ö.	- mult.
21	25:60	2. u.	NW. - klart.	25:70	0.	NW. - klart.	25:75	2. u.	1 klart.
22	25:73	3. u.	NW. - klart.	25:52	2. u.	NW. - klart.	25:30	2. u.	2 mult.
23	25:10	2. u.	N. 1 snögl.	25:23	1. ö.	N. 1 klart.	25:50	2. u.	- klart.
24	25:49	3. u.	W 2 ström.	25:52	1. ö.	N. 1 mult.	25:03	3. u.	1 mult.

STOCKHOLMS WEKOBLAD.

LÖRDAGEN DEN 1 FEBRUARI 1766.

Lärda Saker, och Rön.

L Ä K A R E N.

(Fortsättning om)

Skål, med och emot omåttelighet
och Drickenskap. 2:ne Brev
til Läkaren.

Det femte slaget är kommit ur Sjön.
Dessa qvinnor äro obeständiga,
och föränderliga. Ibland är det
idelig storm och oväder, ibland
är allt stilla och tult med solken. Den som
ser dem glada med sina vänliga ansigten,
fulle hålla dem för undermärk af et godt
sinne. Men i ögnableket förändra sig blie-
lar och ord. Nu är hon en furie, hon bull-
rar, skriker, och blifwer en Orcan.

Hör du det? Du Nordväst!

Den sjätte arten består af Åsne delar.
De äro af Naturen tröga. Men så snart
Herren i huset låter höra något alstware, les-
wa de med ringa kost, och gjöra honom allt
til viljes.

Ah! wore du min Åsniina, i skället
för det jag är din Åsna!

Men nu kommer det!

Det sjuende slaget består af Kattdelar.
Sådana qvinnor äro svärmöjiga, murriska,
ovänliga, och så motsträfviga emot alla
härleks betygelser, at de sig för sin egen ma-
te. Dessa äro också begifne på tyfveri, be-
drageri och snatteri.

He? Hwad säger du nu Bruntatta!

Det åttonde slaget är af en ostyrig
Häst, med släktande man, som intet kan wän-

nas til något arbete. Dessa fråga ingen ting
efter sina männer, utan tilbringa hållt sin tid
på klåbande, på boler, och lustresor. De läg-
ga sina hår i de sönaste läckar, och upp-
sa sig med de mactraske blommor och band.
De äro för stråmande en sögnande åsna,
men för sina ägna och sin man, om han in-
tet är en Stor Herre, som har smäl för
sådana lekfater, mycket skedliga.

Wid denna Skapelsen har du åtmin-
stone varit närvarande.

Det nionde slaget härstammar från en
Åsna. De äro fula och ondskesfulla, och sö-
ka åsven at til intet gjöra och begabba det
goda som kan finnas hos andra.

Hustru! Låt förklara dig: Kattorna ä-
ro allenast en art af Åper.

Den sista arten af qvinnor leder sin
härkomst från Vina, och lyckoslig är den
man, som får en sådan hustru. Hon är u-
tan sel och tabel.

Min är det, ty wår! intet. Dock
kan hon kanske blifwa bättre. Sjören E-
dert til, Min Herre, och iurpcken denna
dickt. Til åsventyrs förbättras min hustru
derntaf. Jag lefwer ic.

L. Snartgod.

Wällärde Herre.

Sptagen intet illa at jag har en liten
hund, en liten chermant tingest, som
på tre dagar intet haft någon aptit, eller
kan smälta något med sin lilla mage. Om
du derföre wille något råd, wille jag wäl
gifwa något för omatet. Den lilla bytin-

gen vill jag intet mista för mitt lif. Vill
 Ni se honom, så vill jag skicka til Eder.
 Jag bor mitt emot Ebert hus. Jag heter

Mamsell Gås.

Mamsell Gås.

Eder hund måste wäl således fasta, äta
 gräs, gifwa öfwer och åter blifwa frisk
 igen. Låten honom allenast göra just som
 han wil, och fråga ingen Medicus om råd
 för Eder hund; ty om hundarna hade Läkarens
 råd öddigt, så skulle de och sielfwa
 hafwa Läkare bland sig. Detta kan vara
 nog Mamsell Gås.

Jag måste ursägta mig hos Läkaren,
 at jag intet illa uptager detta brefwet. Det
 är mig bekant nog at wi hålla vår ära för
 när, försöka vår konst på Kreatur. Wi öf-
 werlåta detta til Bønder, Hosslagare och
 Drängar. Det bör billigt vara en åfskilt-
 nad på Bostaps-Läkare och Människor.
 Men hundar todes dock med råtta tåla un-
 dantag, emedan de framsör andra Kreatur
 äga bespinnerligt wårde. Deras namn står
 på Himmelen. Ugypten tilbad dem, och de
 äro Dianas beständiga följeslagare. En hel
 Sect Philosopher hafwa kallat sig efter dem

och dem efterapat. De största människor
 hafwa bewårdigat dem med det förtroliga-
 ste umgänge. Thesens och den Galliska Ko-
 nung Dagobert hafwa tilbragt med dem sin
 mästa lifstid. Carl II Konung af England,
 gick aldrig i Statsrådet, utan at låta be-
 ledlaga sig af sin håra Spanska hund; och
 hans efterföljare Jacob som måste rädda
 sig från et skepp i en håstlig storm, emedan
 det redan började sunka, ropade til matro-
 serna med klogelig röst: Hjelp fram för all
 min hund och Hertigen af Marlborough!
 Det måste således intet vara någon fram
 at rädda lifwet på en ålskad hund, och så-
 da kan intet håller vara derwid. Hvad
 som ännu är det förnämsta, så blygas wi
 intet at döda hundar, för at af deras kropps
 byggnad lära oss något. Hwarföre skulle
 det vara skamligare, at hålla dem wid lif-
 wet? Människornas företråde framsör be-
 skuren är icke altid så afgjordt, som Graf-
 skriften öfwer Grefvens af Clermont hund
 utwisar, hwilken sörfärdigaades af en präst,
 som Grefwen twingade til detta arbetet:

Cy git Citron, qui, sans peut-être
 Avoit plus de sens que son maître.

+ + +

Meteorologiske Observationer.

Jan.	Kl. 8. f. m.			Kl. 2. e. m.			Kl. 9. e. m.		
	Bar. Therm.	Wind.	Väd.	Bar. Therm.	Wind.	Väd.	Bar. Therm.	Wind.	Väd.
25	25:32	3.8.	W. 2 mulit.	25:52	4.8.	SW. 1 mulit.	25:55	3.8.	- klart.
26	25:55	0.	W. 1 klart.	25:55	1.8.	W. 1 mulit.	25:56	2.u.	- klart.
27	25:55	8.u.	W. - klart.	25:54	2.u.	W. - klart.	25:60	5.u.	- mulit.
28	25:62	8.u.	W. - klart.	25:60	3.u.	W. - klart.	25:42	1.u.	2 klart.
29	25:29	2.u.	W. 3 mulit.	25:43	2.u.	W. 3 klart.	25:59	6.u.	3 klart.
30	25:60	9.u.	W. 2 mulit.	25:48	6.u.	W. 1 snögl.	25:60	12.u.	1 klart.
31	25:66	12.u.	W. 1 mulit.	25:56	6.u.	W. 1 mulit.	25:27	1.8.	2 mulit.

Den 27 Fullm. Kl. 3 f. m.

STOCKHOLMS WEKOBLAD.

LÖRDAGEN DEN 8 FEBRUARI 1766.

Lärda Saker, och Rön.

L Ä K A R E N.

Om gemene mans oförnuftiga curer i sjukdommar.

Sidwig den XI Konung i Frankrike, bad GUD en gång på knä om bistånd at utföra et ondt förehande, och lofwade derföre skänker til Kyrkor och Kloster. Wi andra som begabba en sådan dåraktighet, begä honom dock otaliga många gånger med samma oppenhjärtighet, emedan tillräckelig insigt ofta felar oss at kunna skilja det goda från det onda. Jag århinder mig en man, hvilken med et mycket skadeligt medel fördref sin Fråsa: GUD gifwe sin wålsignelse dertill! sade han, då han intog gillet, hwarutaf han strax derpå feck wattenfoten och omsider dog.

Jag måste dock en gång tala om denna människornas dårskap. Til åsventors kan jag öfwertala en eller annan, at han intet mera håller sig för klofare, än han wärkeligen är. Detta felet är, hwad Läkare konsten beträffar, nästan allmänt hos människorna. De tilltro sig hälftwa för mycket insigt i sina sjukdommar och Kropps händelser. De företaga curer, med hwilka de förgifwa sig selswa, och underlåta intet, då de ligga i sältåget, at göra GUD förebädelser, det han intet wetat wålsigna medlen. Här ligger en fader på sina knä, där en man, här en moder, där en hustru gråtandes och frågar GUD med utsträckt ar-

mar: Hwarföre har du borttagit min maka, mitt barn, som jag så gärna behållit? där de litwål med den bittraste ånger borde bedja oss mordets förlåtelse, hwilket de begätt på sina egna makar och barn. De hatwa selswa mordat dem, i det de öfwertalt dem at bruka skadeliga Wåfemedel, eller twungit dem dertill, efter de af en falsk klosthet wållat dem för hälfsosamma, och hwarigenom de dock gjordt deras död naturligt wis oundwärlig. Jag wet knapt hwad jag skall säga wid et sådant människornas förfarande. Wi äro ofta i saker af mycket ringa wigt så föresigtige och warjamma, at man skulle tro, det fordrades den största nöda i werlden at förnä oss til något wist beslut då det ankomme på wårt lif och hälsa, och litwist äro wi i ringa saker så lättrogna och hastiga som i detta. En liten penningesumma lönna wi ganska många gånger omräkna, för at wara säkra ej lida någon skada, som kunde ibland wara liten nog, och som intet gjorde oss fattigare. Wi sätta halftwa staden i rörelse til at utfo ssa om en man är säker, hwilken wi willa lona några hundrade Dal. Deremot intaga wi utan befäntande et medel, som en oförståndig häring gifwer oss, en skunnig fuskare, som en Charlatan säljer, hwars wärkan wi hwarken förstå eller känna, och på hwilket ändå lif och hälsa hänger. Jag wet intet Hwarföre en liten summa pengar så mycket skall ligga oss på hjertat, då lif och hälsa synes af så liten betydelse. Jag will i dag berättat några curer, igenom hwilka redan många tusende människor antingen tilfatt sina lif, eller åtminstone på en tämmelig lång tid gjordt sig

huelige och blodlige, hvilka exempel dock intet lära afsträcka någon, at icke ännu alla dagar företaga samma curer. Jag wil besätta dem, för at öfwa mina Läsare i den konsten at förstå sig på det trotsiga menniska hjertat.

Hvem känner icke frågor? De höra under de sjukdommar, hvilka af Läkarena lätt skänkas, och som grundeligen kunna botas, utan at antingen mycken tid, eller flera besvärliga omständigheter dertill fordras. Som det så är, skulle man tro, at ingen menniska skulle willa försumma at förtro dylika sjukdommar sådana personer, som känna deras natur, och förstå sättet och wiset at vara till hjälp med skänkliga Läkemedel. Men nej. Äfwen derföre, emedan man wet, at stickeliga Medicin lätteligen kunna bota frågan, anser man densamma för en sjukdom, hvilken intet lönar mödan at rådfråga Läkaren om. I hwar gata, ja i hwar hus, bor någon person, som kan fördrifwa frågan, och dessa äro de Drakar, hvilka de slyta aldrasförst fråga om råd. Det gifwes märkeligen en myckenhet medel, efter hvilkas brukande en fråga blifwer ute, och dessa

medel äro äfwen bekanta för dem, som eljest äro helt okunniga. Men, en ganska mångfaldig bedröfwelig årsakenhet har lärdt, at man intet tors fördrifwa frågan utan en wis förutgången, den menfkeliga kroppens tilredning, om man intet efteråt måste besfruga swårare sjukdom, än frågan war. Hetsiga Medicinenter gifwas, som wiseligen fördrifwa frågan, men hwilka förnuftiga Medicin derföre intet förordna emedan de weta, at en kall feber derigenom blifwer förwandlad til en hetsig, som har mycket större fara med sig. Det gifwas abscegerande medicinenter, hvilka likaledes fördrifwa frågan, men hwilka man derföre undflyr, emedan i stället för fråga, wottenfot, gulsot, lungfot, aståring, och sålwa döden följer. Inteligen gifwas och goda frågemedel, med hvilka frågan utau fara kan häfwas, men som ändock draga sårliga följder efter sig, då de brukas, innan kroppen förut tilrädeligen blifwit renad, at då febern blifwer ute, kunna wara stark, munter och frisk.

(Fortsättning härnäst.)

Meteorologiske Observationer.

Feb.	Kl. 8. f. m.				Kl. 2. e. m.				Kl. 9. e. m.			
	Bar.	Therm.	vind.	väd.	Bar.	Therm.	vind.	väd.	Bar.	Therm.	vind.	väd.
1	25:14	1.8.	W.	3 mult.	25: 6	3.8.	W.	3 mult.	24:95	3.8.		3 mult.
2	24:85	2.8.	SW.	2 mult.	24:74	1.0.	W.	1 snögl.	24:54	1.8.		3 klart.
3	24:59	11.0.	W.	3 klart.	24:65	10.0.	W.	3 klart.	24:80	12.0.		3 klart.
4	24:99	14.0.	W.	2 klart.	25: 4	12.0.	W.	2 klart.	25:12	14.0.		2 klart.
5	25:37	12.0.	W.	1 klart.	25:55	10.0.	W.	- mult.	25:70	10.0.		1 mult.
6	25:79	13.0.	N.	1 klart.	25:85	9.0.	N.	- klart.	25:85	17.0.		- klart.
7	25:74	18.0.	W.	1 mult.	25:66	7.0.	N.	- klart.	25:60	9.0.		- klart.

Den 3 Sist. Qv. Kl. 10 e. m.

LÖRDAGEN DEN 15 FEBRUARI 1766.

Lärda Saker, och Rön.

LÄKAREN.

(Fortsättning)

Om gemene mans oförnuftiga curer i sjukdommar.

Så lätt således som en feber-cur är, då man känner sjukdommens natur, den sjuks kroppens beskaffenhet, och Läkemedlen, så farlig och wädelig är den curen, som företages utan alla dessa insigter. Utsarenheten talor för mig härutinnan med många tusende tungor. Man ser dageligen folk blifwa friska efter fräsan, som snart igen erhållit sin förwa hälsa, emedan de öfvertennat sig folk som ägt insigt. Men man ser äfwen dageligen en myckenhet människor som sluggor gå på gatorna, hvilka antingen med skadeliga medel fördrifwit fräsan; eller på orätt tid användt medel, som elst varit goda; en med wattuswulster i benen, en med upswulnen maga, en med gulsot m. m. alla som lefwande benrangell, förorkade, hopkrampne, lungfotige, hecstiffe, med Hypochondriska ansigten; många, som i sängarna rafa, af hettan förtärda, och af blodens hetsiga och häftiga omlopp ursinnige gjerde. Hwem gör sig dessa exempel till nytta? Hwem bestragtar dessa olyckor, som människorna ådraga sig igenom deras mångfaldiga sätt af fördrifwa fräsan? Läkarena allena jämföra dessa deras upkomne sjukdommar med hwarannan. De sluta af dessa, huru en grundelig och utan fara förknippad cur måste ansäl-

las. De triumfhera öfwer den uplysta konstens ögonstelniga företråde fram för de skadeliga konstgrepp, som pöbelen förstafat sig igenom en blind ärfarenhet. De emottaga de fattiga sulte, då de på et säkert, snart och angenämt sätt kunna hjelpa dem. Men, dessa gå til gamla hjärningar och qwacksalwarsware, och jeban detta folket fördärwat dem är det ändå en lycka, då de gå til Läkaren, för at åter låta besria sig från de farliga fölgher, som deras skadeliga Feber-cur ådragit dem. Det är för underligt at detta är sant, at det redan från långliga tider varit en sanning, och at det kanske i alla tider blifwer sant! Det är en ofstridig sanning at många tusende människor tilfäst sin lif i fräsa, allenast igenom oförnuftiga curer, som själwa Hebern aldrig dödar, eller satt i mista fara. Huru skall detta stora eländet afhjälpas? Wärt förwett, wär wantrö, wär ursinniga själflöhet störter, qwäljer och dödar oss, och om wi själwa intet äro nog tiltagne at befodra wär undergång och wärt elände, så finnas hjärningar, fustare och Charlataner. Men wi behöfwa flera exempel.

Det gifwas utslag på Kroppen, hwar utaf några intet böra med hästighet utdrifwas, om de ej skola blifwa farlige. Men de mästa människor bruka at igenom hetsiga Medicamenter med wäld utdrifwa dem. Andra Kroppens utslag gifwas, hwilka ej böra tilbala drifwas, utan at sätta den sula i lifsfara, och wid dessa brukas gemenligen at med wäld drifwa dem tilbaks. Ser det intet ut som människorna gjordt en ed, at

med alla krafter befordra sin egen undergång? Råppor, Måsling och flera med hetsiga febrar förbundne utslag äro af första slaget, och dersöre bör detta utslaget ej, utan nöds wändighet, föröklas. Men Håringor och fuffare weta, at gifwet måste drifwas från hjerat. De quäswa de arme sin a i heta sängläer och qualmig hetta i Kammaren. Med säre träck och flera lika så ofasaga, som skadeliga medel, drifwa de utslaget, och äro glade, då de ärnådt sitt ändamål at se hela kroppen full med Koppor och Måsling. Hvad nytta har wäl Stahl dermed utträtt at han wisat dessa dåragtige, det Wonde barn från landet, hwilka med litet Råpp-utslag, utan drifwande medel, åtko, drucko, lette, sprungo omkring på gatorna, och blefwo friska, då deremot Kopporna i Städerna dödade som en påst. Hvad lära de nyare exemplen af inoculation utträtta; som lära oss at man, till at und-

twika fara i Kopporna, intet har något vidare nödigt, än konsten, at allenast bekomma det minsta antal af Koppor som möjligst är? Hvad hjälper den uprigtiga iswer, med hwilken så många råttfinnige och lärda Läkare i alla Europeiska både lefwande och döde Språk bannass på hetsiga utdrifwande medel wid sådana utslag? Intet! Här, hwarest det är skadeligt at utdrifwa, gör hwar menniska det, dår, som det wore nyttigt, och här allena, indrifwer hwar och en det. Skabb, sinnar, och utslag i hufvudet hos barn och fullwäxta, äro af detta slaget. En ond anda styrer säkert alt det nedriga folket, som fuffar i Läkarekonsten, hwilka fördrifwa sina utslag med swafswell, quicksilwer, blywitt och flera farliga medel.

(Fortsättning härnäst.)

Meteorologiske Observationer.

Feb.	Kl. 8. f. m.		Kl. 2. e. m.		Kl. 9. e. m.	
	Bar.	Therm. vind. väd.	Bar.	Therm. vind. väd.	Bar.	Therm. vind. väd.
8	25:56	12.u. W. - klart.	25:57	5.u. W. - klart.	25:57	9.u. - klart.
9	25:54	12.u. W. - klart.	25:50	5.u. W. - mulit.	25:43	2.u. - mulit.
10	25:31	2.u. SW. - mulit.	25:20	2.u. W. 1 mulit.	25:9	2.u. - snögl.
11	24:85	1.u. S. 1 mulit.	24:74	1.u. W. 2 mulit.	24:70	2.u. 2 snögl.
12	24:94	4.u. N. 1 mulit.	24:90	3.u. W. - mulit.	24:89	10.u. - klart.
13	25:1	9.u. W. 1 klart.	25:13	12.u. W. 2 klart.	25:30	10.u. 1 klart.
14	25:42	12.u. W. - klart.	25:48	8.u. W. 2 klart.	25:54	9.u. 1 klart.

Den 9 Nxmåne kl. 1 e. m.

STOCKHOLMS WEKOBLAD.

LÖRDAGEN DEN 22 FEBRUARI 1766.

Lärda Saker, och Rön.

L Ä K A R E N.

(Fortsättning)

Om gemene mans oförnuftiga curer i sjukdommar.

Af den tilbaka drefne skabben ser man altför ofta, hwad alla tiders observatores anmärkt, för ganska farliga påföljder nemligen slag, förlamning, lungsor m. m. och ideliga sådana sjukdommar, som på långre eller kortare tid äro dödande. Af sinnars, lefverfläckars, ref-ormars hufvud utslags tilbaka drifswande, upkommer blindhet, döfhet, böder, ja flaa och allehanda ödeliga sjukdommar. Men allt sådant afsträcker dock ingen, ehuru både nya och gamla exempel stadfästa detta. Det synes som wore vi bestämde at alltid wälja det sämsta i våra Medicinska gjöromål. Det gör mig ondt at jag intet med nog ifmer kan tala i detta ämnet och det är en skam för menskligheten at sultare tålas i werlden, at de brukas och rådfrågas af Förstär och gement folk, af lärda och olärda, af kloka och dårar til människoslägtets wanheder och undergång.

Hetsiga febrar gifwas, i hvilka naturen seif företager wisja afföringar, på hvilka den sultas lif och wäl beror. Hit höra Blodstytningar besömmeligen utur näsan. Man kan intet begå större försende, än då man hindrar sådana critiska evacuationer, och dock begås detta felet så ganska ofta. Man kan

intet inbilla sig at en ymnog näseblod kan wara en sult och swog patient tjänligt. Det blifwer altså häult för godt at stoppa den samna, och detta sker antingen med kall watten, som den sulte måste updraga i näsan, eller med vitriol, eller andra stoppande medel. Påföljden härutaf är at näsebloden uphörer, at den sulte bdrjar grufwelgen yra, at des hjärna inflammeras, och at antingen denna inflammation dödar honom, eller ock slag. Denna fäseliga omsorgen och klofheten wore hos folk som wisste följderna deraf et wärkeligt mord. Hos dem som ej förstå eller weta dessa påföljder, är det ett fördommeligt förwett, och det kan derföre intet ursäktas, emedan man billigt förut borde weta sådana gjöromåls följder, hwilka angå en människas lif, innan man wägade företaga dem.

Sweda och wärks fördrifwande är en ny art af curer, hwarigenom människorna göra sig olyckliga. Wårta delen af människor äro straxt utom sig så snart de skola utslå den minsta sweda, och denna otålighet gör dem så tanklösa om sit eget wäl, at de låna sina öron til de oförnuftigaste rådgifningar, allenast de slipa skänna någon smärta. De ömtålige måge inwända hwad de willa, så är det wist, at man igenom ståndgastighet och tålmod kan uthärda en såmelig stor grad af plågor, allenast man föresätter sig at wara tapper. Wi se detta af Stoikernas exempel, huru man blott igenom ägensinnighet kan blifwa ståndagtig och lifsom tanklös. Då Philosophen och slafwen Epiktet wardt slagen af sin Herre med

en pål öfwer benet, bad han honom helt kallfönnigt at låta gifwa det, emedan benet eljest kunde gå sönder. Herren som wardt förtretad öfwer denna kallfönnigheten, slog wärkeligen sönder benet, och Epittet sade ingen ting widare, än: Har jag intet sagt, at du skulle slå sönder det? Då Pompejus besökte den snuka Posidonius som af gicket utstod de häftigaste plågor, wille han dock intet tillstå at wärken plågade honom. Men alt detta är dock af ingen betydelse emot den kallfönnighet, med hvilken de wilde i America uthärda de aldraggrufweligaste marter, utan at en gång tillkänna gifwa det ringaste tecken af plågor. De låta sig lefwande skaras, stelas, den ena lemman efter den andra med glöddande tånger borttagas, sundande ölja giutas i lären och halsen, och wisa sig ändå så nögd och lustige, rekande sina pinars grufwelighet til alla möjliga marter, at man skulle tro dem finna den största förnöjelse deruti. Jag fordrar af mina Läsare, hwarken Stoikernas omensfeliga hjärtlöshet, eller de wilde Barbariska salamad. Jag kan och intet åstunda, at de skola förstå den konsten, med hvilken den sällsamma

mannen Caranus kunde, när han wille, få sätta sig utom sig self, at han, liksom förskjad kunde uthärda de häftigaste plågor uti podager. Men, det kan jag wäl fordra af mina Läsare, at de, i sådana fall, hwar rest plågornas fördrifwande, wore dem af farlig påfölg, med et anständig salamad och finnes lugn lärde sig tåla de samma. Cicero har härtil gfwit dem en anledning, som beror på förfarenheten. Dolor, säger han, in longinquitate levis, in gravitate brevis est. En länge räckande plåga är intet häftigt, och en häftig warar intet länge. Det är således möjligt at tåla bägge, då det så skall wara; och det måste så wara, då plågans eller wärkens botande ådrager något större påföljande ondt. Men, hwarest finna wi det wisa folket, som med salamad skulle lida wärk och plågor? Ehuru så många menniskor wärdligen döde, som undrityt sin podager från en wärkande fot, så sker det dock altid, emedan pedagogien intet hålla nödigt, at wisa sin pina, som dock är kort och uphörande.

(Fortsättning härnäst.)

Meteorologiske Observationer.

Feb.	Kl. 8. f. m.			Kl. 2. e. m.			Kl. 9. e. m.		
	Bar.	Therm.	wind. wäd.	Bar.	Therm.	wind. wäd.	Bar.	Therm.	wind. wäd.
15	25:61	11.0.	W. - klart.	25:69	7.0.	W. 1 klart.	25:77	13.0.	- klart.
16	25:84	17.0.	W. - klart.	25:89	5.0.	W. - klart.	25:90	7.0.	- klart.
17	25:85	5.0.	S. 1 mult.	25:75	2.0.	S. - klart.	25:65	2.0.	1 mult.
18	25:46	1.0.	S. - mult.	25:40	1.8.	S. - mult.	25:31	1.8.	3 mult.
19	25:20	1.8.	S. 1 mult.	25:15	2.8.	S. 1 snögl.	25:25	2.8.	1 snögl.
20	25:50	4.0.	W. 1 mult.	25:66	3.8.	W. - klart.	25:78	7.0.	- klart.
21	25:85	7.0.	W. - mult.	25:81	1.8.	W. 1 mult.	25:76	1.8.	1 klart.

Den 16 Födda qv. kl. 4 e. m.

STOCKHOLMS WEKOBLAD.

LÖRDAGEN DEN I MARTII I 766.

Lärda Saker, och Rön.

LAKAREN.

(Fortsättning.)

Om gemene mans ofönuftiga curer i sjukdommar.

 onmärningarne om opis, har jag wisat hwad detta stillande medlet åstadkommer för olocka, då det ovarsamt brukas. Men det sker dock dageligen, och Medici äro på wisst sätt kroungne bertill, emedan deras patienter absolut intet willa längre tåla plågorna, än dem behagar. Om Medici ej göra det, så sker det dock af Charlatanen. Han fördrifwer *husmedel*, och ehuru wa serl insinner sig i stället, så är ändå warken förswonnen. Han stillar Colique, Durklopp och rödsot, och ehuru patienterna derntaf så en lambet i tarmarna, eller wattfoten, eller en röttagtig dödbande feber, som kostar dem lifwet, så äro plågorna dock fördrifne. Han stillar en emwis klåda, och borttager den gifttagtiga skarps brånad, och ehuru de blifwa förklamade och kantslolsa i stället, så bortdrifs dock smärtorna. Om något menckeligit förnuft härwid kan ågarum, måste jag wäl fråga hwad urfönuftighet är? Men hwad ännu mera är, så kan detta samma folket, som äro så otälige, at de med lifsfara låta fördrifwa en måttelig plåga, då det intet behagar dem at uthärda honom, wid annan tid och tillfälle, med leende mun tåla de största plågor. De intaga et häftigt laxativ, emedan det hörer til wärcu-

ren, utan widare betänckande, och fråga intet efter, om de också derntaf så de häftigaste magref. De tunna wid wisa rätter, eller då det ankommer på at wisa sin storke och ståndagtighet, uthärda ganska många o-lågenheter. Men allenast för lifwets och hälsans skuld willa de intet weta af någon pina, hon må wara så lindrig hon wll.

Jag wet wäl, at bland alla siuka den, föbelikningswis, förtjänar det största medlidandet, som måste utstå mycken wärk och smeda, och at man är skyldig at i agt taga de alorasörsta ögnableck, då man kan se äfva honom lifsa. Men, derntaf kan jag intet öfwertygas, at man ontungen bör söta eller gifwa en sådan lindring på lifwets kostnad och fara, så länge intet sielfwa plågan sätter lifwet i något äfventyr. Jag tillåter alla slag af lindrings medel, som utan sådan fara kunna blifwa brukade. Men, dylika medel, hwilla man gemenligen, och måst alltid för bittida nytjar, äro det samma för patienterna, som streket för Engelsman, med hwilket han uphängde sig, för at fördrifwa sin Spleen.

Jag bör äfwen tala om de swulnader som plåga insinna sig wid wisa sjukdommar, emot hwilla man i oimånhet anställer de förbarfsweligaste curer. Det gifwes äfskilliga konstler, hwarmed Rosen fördrifwes, för hwilla jag upriktigt måste wara alla mina Läsare. Denna sjukdom skär lätt at hjälpa, om man allenast lämnar honom tid, och intet drugar några primeliga upåg derwid. Men blifwer den illa hanterad, blifs-

mer betaf antingen elaka svullnader, som räcka mycket länge, och äro svåra at cureras, eller går Rosen tillbaka, och åstadkommer inflammation i de inwärtas ädlare delarna, hvarigenom lifvet sättes i största fara. Hit hörer också fötternas svullnad. Det är hos oss modet at hafwa små fötter och tjocka wador. En blott säfång och ingen ting annat är ordsaken hwarföre man med så mycket slit bemödar sig at få de swullna fötterna små igen. Jag är intet emot at bruka medel för detta änd. Men, en öfwad Medicus har hela sin öfwerläggnings gäfwad äddig, för at wäl utföra detta swåra förelagandet, at intet den sulte derwid skall undersättas någon fara. Sake desto mindre

tyndar man utan betänksamhet til de olbräntwärtigaste utwärtas medel, igenom hvilka wäl ändamålet erhålles at föttern blifwa små, men hwarigenom äfwen patientens olycka förordas. Så snart swullnaden på detta sättet blifwit dreswen utur fötterna, kommer den igen på något annat mycket farligare ställe, si det den drager sig til de öfre delar, och merendels intager underlifwet. Bland inställer sig i stället för swullnaden örna skador och flytande fär på fötterna, hvilka äro beswårigare än den falla och oömma swullnaden war förut.

(Fortfättning härnäst.)

Meteorologiske Observationer.

Feb.	Kl. 8. t. m.				Kl. 2. e. m.				Kl. 9. e. m.			
	Bar.	Therm.	Wind.	Väd.	Bar.	Therm.	Wind.	Väd.	Bar.	Therm.	Wind.	Väd.
22	25.76	0.	W.	1 mult.	25.66	4.8.	W.	1 klart.	25.70	19.8.	W.	1 klart.
23	25.75	4.8.	W.	1 ström.	25.66	1.8.	W.	1 klart.	25.66	3.0.	W.	1 klart.
24	25.71	2.8.	W.	1 mult.	25.45	0.	W.	1 snög.	25.76	16.0.	W.	1 klart.
25	25.59	9.0.	W.	1 mult.	25.54	3.0.	W.	1 snög.	25.71	21.0.	W.	1 mult.
26	25.46	4.0.	NW.	1 snög.	25.39	4.8.	W.	1 mult.	25.35	13.0.	W.	1 mult.
27	25.19	2.8.	NW.	1 mult.	25.32	5.8.	W.	1 mult.	25.41	11.8.	W.	1 mult.
28	25.53	3.0.	NW	1 mult.	25.58	2.8.	N.	1 klart.	25.58	11.8.	W.	1 klart.

Den 24 Fullmåne kl 9 e. m.

Martii Månads Taxa.

Hwarefter följande Perledlar, Krois förfäljas i Stockholm, ANNO 1766. Kop:m.

	Kop:m
Bröd til 1 Öre Kop:m. bör väga.	
Fint Hwetebröd 1 Lod.	
Hwetebröd 1 och 1 Fierde. Lod.	
Skråde Råg bröd 1 och 3 fiend. Lod.	
Dito oskråde bröd 3 Lod.	
Et Fat Dubbele öhl	dal. 14: —
Dito En Tunna	42: —
Et fat Enckelt öhl	27: —
En Tunna Dito	22: 16
Et Fat Swagöhl	18: —
En Tunna Dito	15: —
En Tunna Spisöhl	21: 16

En Kanna gode Dubbele öhl	12 dal. 8
En Kanna Enckelt öhl	20
En Kanna gode Swag öhl	12
En Kanna Söt Miölk	1
En Mark Färst Oxen-Stur- eller Qvige-Kiött	28
En Mark Hel eller Half-god giödd Kalf r.	
En Mark Framferding dito	28
En Mark Bakferding dito	1
En Mark Färkiött	24
Goda Drickes Lam säljas stycket 15, 16, 17, 18, 19, 20, à 21 daler.	

STOCKHOLMS WEKOBLAD.

LÖRDAGEN DEN 8 MARTII 1766.

Lärda Saker, och Rön.

LÄKAREN.

(Slutet)

Om gemene mans oförnuftiga curer i sjukdommar.

 Jag har förut omrördt et ämne, hvarmed jag lätteligen kunde upspilla åtfälliga art. Menniskornas lättfinnighet, med hwilken de selska willa hjälpa sig i sina sjukdommar, är et ursprung til många nya sjukdommar, hwilka utgjöra en besynnerlig clas, och om hwilka wi eljest intet en gång hade något begrepp. Suru många tusende menniskor äro icke redan dödade genom lilla anstälte curer, eller åtminstone, som icke förlorat hälsan för hela deras lifstid? Det måste, som jag redan sagt, en elak Dämon råda öfwer oss, som uti allt hwad vårt widmagt hållande angår, ingifwer oss de skadeligaste råd; eller också måste människorna vara mindre angelägna om sin wälfärd och sit bestånd, än de föregifwa; eller det måste vara för oss icke allenast naturligare, utan ock angenämare, at til vår skada fara wille, emedan ingen warning kan förmå oss, at tåma vårt förwett. De tilfällen hwilka jag nu anfördt, äro de minsta til antalet, af så många otaliga bedröfweliga händelser som wi se dageligen hända, blott af människors selsklohet och oförstånd. Jag frugtar at synas vara, antingen tabelflut eller torr, om jag skulle längre fortfara ur denna ton at beskrifwa detta vårt willkorliga elände. Icke

desto mindre är det en af mina wärdigaste pligter; at för itheras ögon, som så lättfinnigt umgå med sina lif, hwilka dock intet äro deras ägendom, ädaga lägga de förfrädeliga fölgher, et förbärsweligit misbrut af läkemedel och curer medförer; som aldeles intet willa tåla at drifwa sinna; som iubilla sig vara enahanda, igenom hwad medel de fördrifwa sit onda, som äro så otaliga, så wackliga, så förmättna, för at utstå något och at hafwa tålmod; och som änteligen på intet sätt weta sticka sig i den skolheten at tåla et mindre ondt, för at derigenom undgå et större.

De fölsande bägge emot hwarannan stridande breswen behöfwa intet något utförigare swar, än det jag dem bifogår, och jag skulle intet en gång ansöra dem, om jag icke måste gjdra det, för at tillika beswara hundrade andra dylika af enahanda innehåll.

Min Herr Läcare.

Jag kan intet längre underlåta at affägga min tacksejelse för Eder förtreffeliga skrift. Den är så lärdd, så grundtelig, så grick, så uppbyggelig, at jag intet kan förlitna den med någon annan weckoskrift, än selska den Angelska Spectator. Och om detta lilla beröm kunde upmuntra Eder at oftare gifwa oss Edra artiga art.

Palpo Sycophanta.

Svar.

Min Herre.

Läkaren är på långt när intet så god, som I behagen skrifwa, och om detta berömmet är Ebert alsware, så recommenderar jag Eder culturen af Eder Ursäklingsskrifwa, hwilken ännu intet är mogen.

Herr Läkare.

Wille I intet snart uphöra med Ebert eländiga wäderprat? Staden är redan långesedan trött at läsa Ebert sladder, hwaruti finnes hwarken förnuft eller smak. Låren först något, innan I skrifwen. Detta goda rådet kommer från mig.

Flax Blemus.

Svar.

Herr Blemus.

Det är intet sant, at staden redan är trött wid mina ark. Läkaren är intet heller så slät. Låten mig allenast få råda. När han blifwer sådan at I börjen läsa honom, wåll jag uphöra at skrifwa.

Min Herr Läkare.

Nu måste jag wäl också fråga Eder något, efter jag ser, at så mycket folk tillskrifwa Eder. Wåna wänner säga mig, at jag intet bör wagga mitt barn, emedan

det deraf blifwer yrt i hufvudet och med tiden dumt, och at det skulle sofwa äfwen så godt, om det intet blefwe wandt wid waggandet. Jag har redan hast twänne barn, hwilka jag waggat. Nu går jag med det tredje, och om jag intet skall, så wåll jag intet wagga det. Det är sant at folket altid säger: Den eller den är dum lagder i waggan, men jag tror ändock at det gör de arma barnen rätt godt, då de blifwa waggade. Det skall ankomma på Eder utlåtelse. Eder tjänarinna.

Tuff Lullerilulla.

Svar.

Madame.

När I hafwen nog uppaktning för Eder tredje barn, så waggen det intet. Det är wist, at barn utan wagga kunna ufo das och met jag ganska många exempel. Men det är litet mödosamt för den, som skall föda det, emedan barnet då så mycket oftare måste bäras och matas, så snart det blifwer wroligt. Låter intet Eder omständigheter detta, så waggen det utan samwets oro. Men låten ej waggan så för mycket fart, utan rör henne lindrigt med handen; Ly det häftiga waggandet skadar barnen, emedan de deraf blifwa yra i hufvudet och dumma.

Emedan Sal. Anstoherdens wid Kongl. Riddarhusets Förordningen, Hr. Doctor Abrah. Petterssons Predikningar äfwer wåra Con- och Högskolans Evangelier, wunnit så allmänhetens bifall, at förfä uplagan redan är utgången, och flere sednare yrtrat sin åstundan at blifwa ägare af detta upbyggeliga arbetet; altid gihwes härmed tillkänn, at derdeds Werk, nästkommande Sommar, wåll GUD, å nyo blir uplagt på Sankta Eckeriet här i Stockholm. Prenumerations a 27 Dal. Komt för hwart Exempel, på godt Toppapper emottages til nästa April månads slut, så wäl i Stockholm som i Göteborg, på Sankta Eckeriet emot den nu warande Förläggarens quittance. När arbetet blifwit färdigt, kan der intet säkas under 33 Dal. dito mynt. Man tänker uti denna sednare uplagan, för mera upbyggelie skul, utlåta alla de Bibliska språk och versar, som utur Psalmboken tagne äro, hwilka uti förra uplagan allena med någre ord anföras, de där skola bel och hållne i denna sednare inkomma. Desslikes skola Evangelierne på samma sätt för. Prädikningarne utlåtas, at man ej behöfwer blifwa Psalms- och Evangelieböckerna, icke Bibelen, brede wid sig, då någon predikan läses, som der af kunde hindra samtid andugt. Äfwen löfwas bättre papper i denna sednare uplagan, än uti den förra finnes, at sdetiga ny styp och correctaste tryck. Om någon prenumererar på 14 exemplar, löfwas å äfwer. Förläggaren förskärr, at arbetet skal .. et är efter början af tryckningen, blifwa färdigt.

STOCKHOLMS WEKOBLAD.

LÖRDAGEN DEN 15 MARTII 1766.

Lärda Saker, och Rön.

LAKAREN.

Om Opium.

 Jag wil nu medela Mina Läsare någon underrättelse om Opium. Opium är et ganska berömdt Medicament. Hwar och en af Mina Läsare måtte hafwa hördt mycket godt och mycket ondt om detsamma. Des werkan är så obegripelig och tvetydig, at des Historia måste wara angenäm för alla som älska naturlungheten. Utom des säges så mångfaldigt om detta medlet och des flera nytta blifwer, för des ofta nog wike stadighets skull, så mycket satt i twifwelsmål, at förre delen af menniskorna, och många Medicci, hafwa hafwa dersöre en oöfwerwinnelig afky.

Jag hoppas at dese besymmeliga omständigheter låra rättfärdiga, at jag walt detta ämnet, och jag lærer intet behöfwa frukta den förebräelsen, at jag wil underhålla Mina Läsare med Medicinska afhandlingar, hwilka ej kunna wara behageliga för någon aman än den som sielf är Medicus. Det jag skrifwit om China-barken har med nöje blifwit läst. Jag hoppas man lærer intet insomna wid mit Opium.

Denna krydda är et sådligt gummi som erhålles af et slags Ballmo, hwilken växer i södra delen af Europa. Då man gör små insparningar på denna örtens knoppar, under den tiden de mogna, uttränger sig en hwit saft, hwilken man lærer hoptorka at den blifwer torr, som då kallas Assion eller Opium, Om man utpräpar denna saft

ten och låter honom tjockna, blifwer han dunkelgrön, oren och har en widrig lukt. Denna utpräparade saften kallades af de gamla egenteligen Opium (Meconium.) Det wore til önsandes, at man antingen nogare, då man köper Opium, eftersåge denna skinnaden, eller at man kunde hafwa de swårigheter som Sällarens bedrägeri tilkynnar oss. Wi erhålla under namn af Opium trehanda safter. Det hwita, som äfwen kallas Mesri, kommer ifrån Cairo och är det bästa och raraste. Det swarta och hårda kommer från Aken, en Stad i lyckeliga Arabien, men det gula och mjula från Cambaya och Dean. Turkarna samla sin Opium af de hwita Wallmoge Knoppar, och detta Assion är hos dem de ritos förnöjelse, til at dermed fördrifwa sorg och bedröfwelset, de wäna sig därwid så mycket, som drinkaren wid sitt win. Det Opium som i Europa blifwer såldt är swart, bitert och har en widrig lukt, och man kan häruf desto säkrare sluta, at det är den gemena utpräparade saften, hwilken Japanerne kalla Poust, och hwaraf det Nätare folket betjena sig, som Lange försäkrar, at sådant Opium tilføres of utur lilla Assien och Egypten, och försäljes i stället för det goda. Det ringare folket bereder af detta Opium, af Datura och flera döfswande medel ättskilige sammansatte dricker, hwilka de kalla Poust, hwaraf Opit kraft ökas.

Detta är det redan från urgamla tiden bekanta Medicamentet, och förmodeligen detsamma som Homerus kallade Nepentes, hwilket Helena sådt af en Egyptisk Drottning, at hwarutas hon, som sielfwa

ordaförståndet läret, plågade bruka til at beremed fördrifwa sin sorg. I selswa wärket är Opium härtil fullkomligen stickeligt, då det brukas i ganska liten dos. Et enda gran Opium, hwilket allenast wäger så mycket som et Pepparskorn, kan åstadkomma, hos en som ej derwid är wan, reban för och ofta skadelig werkan. Men icke desto minder kan man ändock så wänja sig wid det bruk, at man dageligen derutaf kan intraga til 200 gran och deröfwer, utan at förspörja mycket elaka wärningar derutaf. För några år sedan war ut London en Turk wid namn Mustapha Satoor, hwilken dageligen nedswäljde 3 qwintin Opium, och därmed gjorde sig munter och glad. Lunger har kändt en Fru, hwilken hwar dag måste intaga et helt lod (240 gran) för at holla sig wid humer. Sa ohörd denna åtfästnad i dos af Opium är, så är den dock en blott slygd af wanen. Man brukar först en liten dosis deraf, til at skaffa sig lindring från allehanda plågor. Men som det allenast wisar derue werkan en kort tid, utan bestånd, så insinna sig plågorna

snart igen, och man måste åter taga Opium til at fördrifwa dem. Efter några dylika ofta gjorde intygningar, märker man at den första dosis intet mera är i stånd at lindra plågorna, och derföre måste man taga mera deraf på en gång. Åro plågorna långwariga, så måste man ständigt efter hand öka dosis, och detta är den enda utväg at lära sig utaf skada, kunna såla en så stor myckenhet af detta giftet på en gång. Utom detta äro allenast några få gran tillräckeliga at döda en människa. Det är lätt at sinna, det wanen wid et sådant häftigt medel måste göra mycket wäld på den djurska Deconomien, och derföre kunna förnuftige Medici atdrig med rätta billiga et ständigt bruk af detta läkemedlet. Det werkar på samma sätt som wine, hwarutaf man altid wänjer sig at kunna såla mera, til det man blirwer at drinfare. Men är man då tryckt? Säger afträder fördenstull i symberbet Hypochondriaci wid deras mångfaldiga plågor från Opium brukande, ehuru detta medlets lindrande werkan för dem är så behagelig.

(Fortsättning härnäst.)

Emedan Sal. Kyrkoherdens wid Kongl. Riddarholmns Föreläsningen, Hr. Doctor Abraham Petterssons Predikningar öfwer wäro Guds- och Högridsdags Evangelier, kunnit så allmänhetens tillfall, at första uplagan redan är utgången, och flere sedermera uttrar sin åskundan at bliwa ägare af detta utbyggeliga arbetet; at så guds härmed tillkänna, at bredde Werk, nästkommande Sommer, wil GUD å nyo bli utgaf på wängsta Tryckeriet här i Stockholm Prenumeratien a 27 Dal. Kan för hwart Exemplar, på godt Tryckpapper emottoges til nästa Aprilmånads slut, så wäl i Stockholm som i Göteborg, på kungälfve Boktryckeriet emot den nu warande Förläggarens quittance. När arbetet tillwärdigt, kan det intet sållas under 33 Dal. dito mynt. Man kaner uti denna sednare utlagan, icke mera utbyggeliga skul, utfätra alla de Bibliska språk och versar, som utur Psalmboken togne äro hwitiska uti förra uplagan allena med några ord ändras, de där stofs het och balne i denna sednare införmå. Desslides stofs Evangeliihördarna, jemte Bibelen, brede wid sig, då någon predikan såles, som derhoswa Psalms- och Evangeliihördarna, jemte Bibelen, brede wid sig, då någon predikan såles, som derhoswa kunde hindra samlad andagt. Äfren sejas härtre papper i denna sednare utlagan, an uti den förra sållnes, at förtiga ny tryck och correctaste tryck. Om någon prenumerar på 14 exemplar, sojas å öfwer. Förläggaren försktar, at arbetet skal, et år efter början af tryckningen, bliwa färdigt.

Meteorologiske Observationer.

Månt.	Kl. 8. f. m.			Kl. 2. e. m.			Kl. 9. e. m.		
	Bar.	Therm.	wind. väd.	Bar.	Therm.	wind. väd.	Bar.	Therm.	wind. väd.
8	25:64	4.8.	SW. 1 mult.	25:60	5.8	SW. 1 mult.	25:49	6.8.	3 mult.
9	25:31	5.8.	W. 3 klart.	25:30	7.8.	W. 3 klart.	25:39	3.8.	2 klart.
10	25:59	1.0.	W. 2 klart.	25:63	3.8.	W. 1 klart.	25:44	2.8.	2 klart.
11	25:52	2.8.	W. 1 ström.	25:46	5.8.	NW. - klart.	25:44	3.8.	1 mult.
12	25:50	2.8.	W. 1 mult.	25:61	7.8.	W. - klart.	25:69	2.8.	1 mult.
13	25:61	2.8.	W. - klart.	27:51	9.8.	W. - klart.	25:51	5.8.	1 mult.
14	25:53	3.8.	W. 1 klart.	25:53	9.8.	W. - klart.	25:53	5.8.	- klart.

Den 11 Nym. kl. 0 f. m.

STOCKHOLMS WEKOBLAD.

LÖRDAGEN DEN 22 MARTII 1766.

Lärda Saker, och Rön.

LÄKAREN.

(Fortsättning)

Om Opium.

Då man intager litet Opium, upmuntrar det sinnet, gör en nögd och oförkräckt. Derföre betiena sig Turkarne af det samma, innan de gå i Bataille och Morernas röfware-sällskaper, då de willa utöfwa sina wäldsbaher. Doerhave beskriwer des wärkan omständeligen. „Gifwer man någon, säger han, som intet är wan derwid, en måttelig dosis, blifwer han så derutas förändrad at han intet sätwer, utan känner hos sig en wiss söttma och nöjsamhet uti sinnet, lika som wore han författ i de Elysaiske fälterne. Denna känsla är honom så mycket ogenämare, desto större plågor, ne warit som han tillförene utfläde. Några, som emot podagriske plågor intagit Opium, hafwa edeligen betygat, de wille med det aldrakäroste de ägde, köpa sig et beständigt räckeude af denna lycksaligheten, om de allenast kunde få förblifwa deruti. Swem skulle wäl af et så härligt medel förmoda sig så swära wärkningar, som det likwäl wisar, så snart deraf brulas för mycket?

Et brännande i magen, och et tryckande, lika som en swär tungd hängde derwid, i början en wild munnerhet, med et munnes convulsiwiska strattande, en burtänning och swaghet i alla leder, förståndets förlust, minnets förlorande, et moln för ögonen, och

et mångfärgat skimrande för besamma, ja, en fullständig blindhet, et tungas stoppande, en dummi sönnaktighet, en langsam puls, en glödande rodna i ansigtet, en lamhet i nedersta läken, läpparnas jwullnad, tung andedragt, yrsel, raseri, hästigt tliande i huden, wämjelse, swindel, sömmsuka, slag, upfastning, hicka, yrsinn och oordnelig puls, krampe, kall swert, däningar, kall andedragt och böden. Detta äro grader af det eländet, igenom hwilka Opium, i för stor dosi tagen, förer sina martyrer til grafmen. Hwad är icke detta för ängslig skadelplats! Och huru kan man förläta en menniska, som älskar sit lif, at hon med ryning för et sådant tweydygt medel.

Härtill kommer ännu ovissheten af Opium wärkan. Ibland wärkar det i mycket liten dosi ganska starkt, likasom det ibland i en större uträttar intet. Lorry har sedt en menniska, som befant sig sukkommeligen wäl och som uti et nytt käril omrörde et ännu intet renadt Opium, hwilket samma är blifwit samlat, och wölgen war kommit från Constantinopel. Denna menniska warde intet först i början lustig, hwilket eljest plågar ske, utan han miste sina sinnen på en gång, och kom intet förr til sig igen, innan han fädt söfwa en half tina. En annan hwilken intog 4. gran Opium, til at dermed fördrifwa en hästigt klåda, sönnade intet derutas, och slapp ej håller klådan. Och huru man måste medgiffwa, at Opium och alla sömnigifwande medel döfwa och göra sömn, så kan dock intet nekas, at icke de äfwen reta, och förorsaka krampe. Men de äftadkomma hwarken hos alla personer, ellet i alla slutdomar ro, och de reta intet